

vent-se diferenciat en *reudor*, caigué sota la influència dels compostos de *riu* i en rebé la *i*; cf. l'art. *Rodors*, infra.

(N) RIUENO. Riu pirinenc i vall afl. dr. de la N. Ribagorçana, a la qual desemboca per la dr., provinent dels contraforts de les Maleïdes, entre Bono i Aneto. En aquest poble pron. *riyéno* i a Bono *fuéno* (XIX, 150, 147), a Senet un i altre (dos inf., 153.8). La -o resulta d'un cas de la conservació de -u pròpia dels NLL pre-catalans d'aquesta zona, com *Riumalo* (infra) E.T.C. I, 122 (a); però -ueno semblaria presentar un cas estupend de diftongació de ò a la manera castellana *bueno* 'bo'. Seria cas únic.

Ben mirat, però, hi ha el fet revelador: que és nom solidari del poble de Bono, nom que ve de *Bonove* < BUNNOBE 'sota el Bony, sota l'ample tossal'; ètimon del riu, forma amb moltes labials: RIVUBÓNNOBE. D'aquesta plètora de *b-b*, la dissimilació de la -BB- en féu *riyónou*, i aquí la seqüència -uó, -ou era ja ben fàcil que es diferenciés en *yé-o*.

La semàntica topogràfica, en efecte, acaba de provar-ho: de cap manera aquest no podia ser qualificat de 'riu bo': l'aigua, davallant directament del Pic d'Aneto en cas de pluges hi deu pendre proporcions paoroses, i fer més destrosses encara que el *Riumalo* de la V. de Boí. És clar que els cartògrafs cast. i francesos n'han deformat el nom en *Río Bueno*, però això és una falòrnia insubstantial.

(N bis) RIUMALO. Vall, pla i pleta a la vall de Boí, afl. per la dreta de la Noguera de Caldes, desaigua a mig camí de la Tolla de Cavallers a les Llastres de la Morta, provinent de Malavesina: *riymálo* és la pron. popular (Escuder 1953 etc.); cal evitar la detur. *Riomalo* dels mapes i guies (42°36' × 4°32'). Un homònim a la V. d'Aran, *Riu-Malo*, afl. de la Garona de Ruda, aigües amunt de Salardú (XII, 192). Parònims empordanesos *Rimal* mas, en el te. d'Albanyà, i un altre mas *Rimaló*, dim. toponímic d'aquell, en el mateix terme (1939, Ll. I, 20).

(O) RIUFERRER, Vallespir, afl. de l'esq. del Tec. Ja hem tractat a fons del nom del riu i del del poble i antic castell de *Montferrer* adjacents, noms solidaris, en l'art. dedicat a aquest, s. v. *Ferro*; són compostos amb el NP *Ferrer* (del germ. FERHART); i n'hi hem donat detalls geogràfics i històrics suficients. Per al nom del riuet afegim-hi: 869: «*Rivus Ferrari* in pago Russillonensi» (*Cat. Car.* II, 35.18, cf. 38.13, 31.22, 38.13); 876: «in *Rio Ferrario*» (*InvLC*, s. v. *riu*); 878 i 881: *Rivo Ferrarii* (Monsalv. VII, ape. 21 i 25). El doc. de 993 citat allí, precisa: «in *Rio Ferrario Superiori* --- a[d] flumen *Tici*, tunc *Rio Ferrario*, irrigantur» (Mor. xv, 96).

(P) RIUFRED. Nom xocant, en un doble concepte: perquè el trobem designant llocs que no són rius, i perquè, en el supòsit que el nom li vingüés d'un riuet adjacent, tots els rius, ben mirat, ho són de freds,

mol o poc menys.

1) 1079: «eccl. *Sti. Stephani de Rivo Fred*» (*Cart. de Tavèrnoles*, 93.24), citat entre noms de Cerdanya (*Uruç*, *Saga* etc.). En la seva tesi sobre monestirs, Riu identifica amb un monestir menor (dependent del de Tavèrnoles), St. Esteve i St. Hilari de *Riufred* (doc. aa. 815-1268), que situa a l'alt Rigard, i que anteriorment s'hauria anomenat *Umfret*.

2) *Riufred*, poblat disseminat en el B. Emp., agre. a Calonge, tampoc és cap riu, si bé hi passa a prop una riera (N.C.E.C.).

MENCIÓ ANT. 1058: cit. junt amb Calonge (BABL III, 329).

3) *Riufred*, pda. de Lavansa (xxxviii, 37.12).

ETIM. Ja aquelles són raons per descreure que vingui de 'riu fred'; probablement contindrà, almenys en part, un NP germ. dels copiosos formats amb -FRID. Fora del nostre domini hi ha un lloc poblat a Toscana *Rifrédi*, que Pieri (*Top. Arno*, 220), explica per un NP germ. *Rifred* (Först., 1261), format sens dubte amb el fecund component germ. RIKI- (més de 100 noms en Först.). També aquí pot ser això; si bé en part s'hi poden haver sumat altres compostos de tals NPP.

En el (1) pot venir, com la citada denominació concurrent, del conegut UNIFRID que Aebischer (*Onom.*, § 8) troba en docs. cat. des de 958 i Först., 1479; si bé combinat verament amb *Ri(u)-* (perquè és vora el Rigard).

En el (2) pensem sobretot en un NP que tenim documentat justament a Girona a. 994, en la forma *Rudafredo* (BABL III, 250), format sens dubte amb HROØI- (136 noms en Först.): per si sol aquest pogué evolucionar en *Rufred o *Reufred per via fonètica, amb lleu influència posterior de *Riu*.

4) Un altre nom, en canvi, que potser ve realment del que sembla, és el nom dels *Orris de Riuprét* situats al peu, vessant francès, de la Pica d'Estats, en la confluència de la vall de Solsén (alta vall d'Auzat, Arieja), amb una grandiosa vall afl. esq. que baixa de la Pica: per ma fe, allò sí que és un lloc i un riuet glacials, com ho sé: per l'aigua que assedegat hi bevia, i per la nit que vaig fer-hi agemolit entre els pastors el 1933, per tal de començar a les 4 de l'alba, l'ascensió cap al Montcalm i la Pica.

Riumalo, va darrere *Riueno Riumors*, V. *Rimors*, Emp., ape. a l'art. *Palamós Riupalanques, Fener de R.* (XIII, 1675), per les palanques d'aquest riu, detalls en *TVBoí* II, 16 *Riupregon*, cap a La Roca d'Albera o Palaldà, 967, Mor., veg., s. v. *Palaldà*

(Q) RIUPRIMER, *Sta. Eulàlia de ~*. Aquest poble i mun. popularment s'anomena simplement *sântulàrljə*, menys sovint s. a. *də riuprimé*, a Vic (Casac. 1920); el mateix vaig constatar l'a. 1930, allí (exc. 181), i el 1931 (29, 198).

No prové de PRIMUS ni PRIMARIUS, com digueren cànchidament Mn. Segura (*V. del Monts.*, 1892, 410) i *AlcM*; és un de tants casos de nom reticent, en lloc del propi *Riu Merder* 'riu sollar d'escòries i brutícia', prop d'una població (per por de la grosseria hi posa-